

JÄMLIKHETSMOTION 13: LÄRA FÖR LIVET – Sommarlovsaktiviteter med lunch för barn

Växande ojämlikheter har fört upp frågan om jämlika levnadsvillkor på den politiska dagordningen. I den politiska debatten går associationerna primärt till inkomster och förmögenheter, men många andra aspekter av levnadsvillkoren spelar stor roll – hälsa, boende, utbildning, trygghet och tillit är sådana aspekter.

Sverige följer det allmänna mönstret av ökad ojämlikhet och har gjort så under tre-fyra decennier. Utvecklingen har i själva verket varit snabbare i Sverige än i flertalet OECD-länder. Riktingen mot ökad ojämlikhet är påtaglig också i Gävleborgs län.

Perioden från tidiga barnaår till vuxen ålder (kring tjugo år) kan sägas vara den viktigaste för en människas utveckling. Perioden sammanfattas lämpligtvis som *Lära för livet*, eftersom det är den primära uppgiften och målsättningen, för både den enskilde och för samhället. Personligheten utvecklas då i samspel med omgivningen. Kunskaper och social förmåga tillväxer, och den enskilde lär sig efter hand att orientera sig allt bättre och mer självständigt i tillvaron. Det förestående vuxenlivet ligger därefter öppet och möjligt att ta i besittning.

Skolan är mycket viktig för denna utveckling. Under omkring femton år är lärandet den dominerande sysslan i vardagen. Kognitiva och andra färdigheter utvecklas. Under de tidiga skedena är familjen vid sidan av skolan den dominerande och viktigaste miljön; successivt blir kamratgrupper och föreningsliv viktigare referenspunkter i utvecklingen mot den självständiga vuxna människan.

Grundläggande färdigheter som att kunna läsa, skriva och räkna är nödvändiga för vuxenlivet oavsett livsval och livsbana, men också kunskaper i samhällsorienterande ämnen behövs för att man ska kunna orientera sig i samhället. Kulturorienterade ämnen utvecklar andra sidor av personligheten. Med gymnastik, idrott och hälsokunskap grundläggs goda levnadsvanor med konsekvenser långt upp i vuxenlivet.

Det finns en viktig jämlikhetsaspekt i denna fas. Barn med olika familjebakgrund har olika förutsättningar att utvecklas som människor, och en av skolans centrala uppgifter blir att jämna ut dessa förutsättningar genom att garantera en hög lägstanivå på kunnandet och färdigheterna. På längre sikt är skolan det viktigaste instrumentet för att skapa ett jämlikt samhälle.

Andra utbildningsformer tillkommer som viktiga möjligheter för barn och ungdomar. Andra viktiga institutioner för bildning, kunskap, identitetsskapande och danande är kulturinstitutioner i både vid och snäv mening.

Sommarlovsaktiviteter med lunch för barn 2024-2026

Den svenska ekonomin går 2023 in i en lågkonjunktur. Både hushåll och företag pressas av den höga inflationen och det allt högre ränteläget. Hushållens reala disponibla inkomster minskar i år och hushållen drar därför markant ner på konsumtionen. Samtidigt faller bostadsinvesteringarna kraftigt som en följd av en nedgång i bostadspriserna och ökade produktionskostnader. Dessutom påverkas exportsektorn av en vikande konjunktur i omvärlden. Det dröjer till 2025 innan konjunkturen tydligt vänder uppåt och lågkonjunkturen bedöms inte vara över förrän 2026.¹

---

¹ "Konjunkturläget mars 2023", Konjunkturinstitutet

En majoritet av barnfamiljerna, oavsett inkomst, är oroliga för att deras hushållsutgifter kommer öka men barnfamiljer med lägre inkomster är betydligt mer oroliga. Barnfamiljer med lägre inkomster är mest drabbade, oavsett om man ser till oro som till konkreta vardagliga svårigheter. En stor andel uppger att den ansträngda ekonomiska situationen går ut över deras barns behov och också drabbar barn genom ökad oro. Barn i familjer till ensamstående med lägre inkomst och sammanboende med låg inkomst drabbas på flera olika sätt. Det handlar om de mest grundläggande behoven; som att äta näringsrik mat, ha kläder inför årstidsväxlingar, och att fritidsaktiviteter behöver dras in på såväl som att resor under helger och lov uteblir.²

Region Gävleborg behöver bidra till att lågkonjunktorens sociala följdverkningar på alla vis minskas. Alla organisationens verksamheter och resurser bör ianspråk tas utifrån sina uppdrag och kompetenser.

Barn och unga är den regionala kulturplanens mest prioriterade målgrupp. För att skapa goda förutsättningar för kultur för barn och unga i hela länet har Region Gävleborg tagit initiativet till en regional samverkansgrupp med fokus på detta område.

Samverkansgruppen består av representanter från länets kommuner och kulturaktörer med regionalt varaktigt uppdrag, dvs Arkiv Gävleborg, Folkteatern Gävleborg, Gävle Symfoniorkester, Hälsinglands museum, Läns museet Gävleborg, Kulturutveckling Region Gävleborg och Riksteatern Gävleborg.

I samverkansgruppen finns mycket goda möjligheter att i samverkan planera och förbereda för sommarlovsaktiviteter för barn i Gävleborg att kostnadsfritt ta del av samt i dessa aktiviteter inkludera (åtminstone) lunch. Givet lågkonjunktorens utdragna förlopp (t.o.m. 2026), bör sådana aktiviteter planeras, förberedas och genomföras för åren 2024, 2025 och 2026.

Med stöd av ovanstående föreslår undertecknade följande:

1. Att Region Gävleborg genomför sommarlovsaktiviteter med lunch för barn i Gävleborg enligt ovan beskrivning.
2. Att sådana aktiviteter planeras, förbereds och genomförs för åren 2024, 2025 och 2026.

Gävle 2023-06-02

Eva Lindberg, Socialdemokraterna

Marie-Louise Dangardt, Socialdemokraterna

Daniel Johansson, Socialdemokraterna

Lena Åman, Socialdemokraterna

Kristoffer Hansson, Socialdemokraterna

Bente Sandström, Socialdemokraterna

Ylva Ivarsson, Socialdemokraterna

Hans Hellström, Socialdemokraterna

---

² "Barnfamiljers ekonomiska svårigheter", Rädda Barnen